

Bruxelles, 2. lipnja 2023.
(OR. en)

9935/23

Međuinstitucijski predmet:
2022/0347(COD)

ENV 621
ENER 325
IND 281
TRANS 223
ENT 118
SAN 345
AGRI 297
CODEC 1019

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. dok. Kom.:	14217/23 + ADD 1
Predmet:	Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o kvaliteti zraka i čistom zraku za Europu (preinaka) – rasprava o politikama

S ciljem rasprave o politikama na sastanku Vijeća (okoliš) 20. lipnja 2023. za delegacije se u prilogu nalaze osnovne informacije i pitanja predsjedništva za pomoć pri strukturiranju rasprave.

Odbor stalnih predstavnika poziva se da primi na znanje osnovne informacije i pitanja navedene u Prilogu i proslijedi ih Vijeću s ciljem rasprave o politikama.

**Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o kvaliteti zraka i čistom zraku za Europu
(preinaka)**

– rasprava o politikama –

Čist zrak neophodan je za zdravlje ljudi i održavanje okoliša. Tijekom posljednjih desetljeća u EU-u su postignuta znatna poboljšanja u vezi s kvalitetom zraka, ali godišnje se oko 300 000 slučajeva preuranjene smrti i mnoge bolesti i dalje pripisuju onečišćenju zraka, koje je i dalje glavni uzrok prerane smrti u EU-u povezan s okolišem.

Postojeće direktive o kvaliteti zraka¹ dio su okvira politike za čisti zrak koji obuhvaća i drugo zakonodavstvo kojim se utvrđuju standardne vrijednosti emisija iz ključnih izvora i uređuje smanjenje nacionalnih emisija. Na onečišćenje zraka utječu i druge politike koje se odnose na promet, industriju, energetiku, poljoprivredu i druge sektore.

U provjeri primjerenosti koju je objavila Europska komisija 2019. zaključeno je da su direktive o kvaliteti zraka bile djelomično djelotvorne u poboljšanju kvalitete zraka i postizanju standarda kvalitete zraka, ali da dosad nisu ispunjeni svi njihovi ciljevi.

U skladu s obvezom koju je Komisija preuzela u svojoj komunikaciji naslovljenoj „Europski zeleni plan”² i koju je potvrdila u svojoj komunikaciji naslovljenoj „Aksijski plan EU-a: Prema postizanju nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla”³, predloženom revizijom postojećih direktiva o kvaliteti zraka te se dvije direktive objedinjuju i nastoje se bolje uskladiti standardi kvalitete zraka EU-a s preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), poboljšati zakonodavni okvir i ojačati praćenje, modeliranje i planovi u području kvalitete zraka.

¹ Direktiva br. 2004/107/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o arsenu, kadmiju, živi, niklu i policikličkim aromatskim ugljikovodicima u zraku i Direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čistom zraku za Europu.

² 15051/19 + ADD 1.

³ 8753/21 + ADD 1 – 3.

Stanje rada u Vijeću

Komisija je 26. listopada 2022. donijela Prijedlog direktive o kvaliteti zraka i čistom zraku za Europu (preinaka)⁴. Komisija je Radnoj skupini za okoliš 18. studenoga 2022. predstavila svoj Prijedlog i popratnu procjenu učinka. Prijedlog je zatim predstavljen Vijeću (okoliš) na sastanku 20. prosinca 2022.

Radna skupina za okoliš od siječnja je razmatrala Prijedlog tijekom pet sastanaka održanih u okviru švedskog predsjedanja. Radna skupina za okoliš također je detaljnije raspravljala o člancima od 1. do 11. te je predsjedništvo predstavilo prvi kompromisni tekst kojim su obuhvaćeni ti članci.

Dosadašnje rasprave u Radnoj skupini za okoliš bile su pozitivne i konstruktivne i omogućile su pojašnjenje mnogih točaka Prijedloga. Općenito, mnoge delegacije imaju pozitivno mišljenje o Prijedlogu, ali neke su zabrinute u vezi s troškovima povezanim s ambicioznijim standardima kvalitete zraka i upravljanjem, kao i u vezi s drugim aspektima Prijedloga, među ostalim njegovom povezanosti s drugim zakonodavnim aktima koji se odnose na kvalitetu zraka i odredbama o pristupu pravosuđu, naknadi štete i sankcijama.

Teme za raspravu

Kako bi se pružile smjernice za daljnji rad na tehničkoj razini, predsjedništvo poziva Vijeće (okoliš) da na sastanku 20. lipnja 2023. dodatno razradi teme navedene u nastavku.

⁴ 14217/22 + ADD 1 – 8.

Opća razina ambicije za rješavanje pitanja onečišćenja zraka

Ažurirani i pojačani standardi kvalitete zraka čine temeljni dio Prijedloga. Na temelju istraživanja i novih saznanja o učincima onečišćenja zraka na zdravlje SZO je 2021. ažurirao svoje smjernice za kvalitetu zraka. Nakon evaluacije različitih paketa politika Komisija je predložila skup standarda kvalitete zraka, uključujući granične vrijednosti za 11 tvari i ciljnu vrijednost za prizemni ozon, koje treba postići do 2030. Predložene granične vrijednosti utvrđene su na razinama kojima se ostvaruje „bolje usklađivanje” sa smjernicama SZO-a. Utvrđen je rok 2030. kako bi se osiguralo dovoljno vremena za realizaciju i koordinaciju s povezanim politikama kao što je paket „Spremni za 55 %”. Predlaže se da se svakih pet godina provede preispitivanje kako bi se procijenilo jesu li standardi utvrđeni u predloženoj direktivi i dalje primjereni ili ih je potrebno revidirati kako bi se osigurala usklađenost sa smjernicama SZO-a i kontinuirani napredak prema postizanju cilja netoksičnog okoliša do 2050.

Osim graničnih vrijednosti koje su u konačnici predložene, Komisija je razmotrila još dvije mogućnosti: manje restriktivne granične vrijednosti kojima se ostvaruje „djelomično usklađivanje” ili strože vrijednosti kojima se ostvaruje „potpuno usklađivanje” sa smjernicama SZO-a. Procjena učinka koju je provela Komisija pokazuje da bi, iako u različitoj mjeri, sve tri opcije imale znatne korisne učinke na zdravlje i okoliš koje premašuju troškove. Neovisno o tome, rasprave u Radnoj skupini za okoliš upućuju na to da neke delegacije smatraju da su administrativni i drugi troškovi povezani s postizanjem predloženih graničnih vrijednosti preveliko opterećenje zbog gospodarskih ograničenja.

Važni čimbenici za postizanje predloženih standarda kvalitete zraka

Osim utvrđivanja novih standarda kvalitete zraka, Prijedlogom se ažurira i dodatno razvija nekoliko drugih dijelova okvira politike za kvalitetu zraka kako bi se povećala djelotvornost napora za poboljšanje kvalitete zraka i postizanje standarda kvalitete zraka. To uključuje, na primjer, odredbe o: planovima za kvalitetu zraka, sprečavanju kršenja standarda kvalitete zraka ili njegovom što kraćem trajanju, načinu i mjestu procjene i praćenja kvalitete zraka, suradnji među državama članicama u pogledu prekograničnog onečišćenja, primjeni modeliranja kvalitete zraka i javnom objavljivanju informacija o kvaliteti zraka.

Radna skupina za okoliš detaljno je raspravljala o tim odredbama i istodobno se osvrnula na aspekte kao što su potreba za usklađivanjem među državama članicama u interesu usporedivosti, administrativni troškovi povezani s ambicioznijim praćenjem i procjenom, prekogranični aspekti onečišćenja zraka, nove odredbe o pristupu pravosuđu i naknadi štete te poboljšane odredbe o sankcijama.

Kako je prethodno navedeno, na stanje onečišćenja zraka utječu i druge politike koje se odnose na ključne aktivnosti i sektore. Od posebnog je interesa niz prijedloga o kojima se trenutačno pregovara, uključujući, na primjer, prijedlog o emisijskim normama Euro 7 za cestovna vozila, standarde za CO₂ za teška vozila i reviziju Direktive o industrijskim emisijama. Delegacije su dale do znanja da je važno da se ti i drugi zakonodavni akti koji utječu na kvalitetu zraka utvrde na razinama ambicije koje su u skladu sa standardima kvalitete zraka koji će se uspostaviti trenutačnom revizijom direktiva o kvaliteti zraka.

Pitanja za ministre i ministrice

Kako bi se usmjerio daljnji rad na predmetu, ministri i ministrice pozivaju se da razmijene mišljenja na temelju sljedećih pitanja:

1. Smatrate li da predloženi standardi kvalitete zraka i njihovo stupanje na snagu od 2030. odražavaju odgovarajuću razinu ambicije za rješavanje problema onečišćenja zraka?
2. Koji su, prema vašem mišljenju, najvažniji čimbenici za postizanje standarda kvalitete zraka i dugoročnog cilja nulte stope onečišćenja? Jesu li oni na odgovarajući način obuhvaćeni u predloženoj direktivi?
